

Konwersja długu na kapitał w ujęciu podatkowym

Debt-to-equity conversion from a tax perspective

dr Piotr Kobylski

Doktor nauk społecznych w dyscyplinie naukowej – nauki prawne, adiunkt na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Radomskiego im. Kazimierza Pułaskiego, radca prawny w Sieci Badawczej Łukasiewicz – Instytucie Technologii Eksploatacji, stypendysta Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego za wybitne osiągnięcia, Uniwersytet Radomski im. Kazimierza Pułaskiego, ORCID: 0000-0002-0345-904X

Streszczenie

Niniejsze opracowanie poświęcone jest zagadnieniu konwersji długu na kapitał własny (udziałowy lub akcyjny). Najprościej rzecz ujmując, jest to operacja ekonomiczna, w której rezultacie dotychczasowy wierzyciel staje się współnikiem bądź akcjonariuszem za aprobatę wygaśnięcia wierzytelności przysługującej mu wobec spółki. Praktyka obrotu gospodarczego pokazuje, że w wielu sytuacjach może powstać potrzeba lub wręcz konieczność przeprowadzenia konwersji wierzytelności na udziały lub akcje spółki prawa handlowego. Celem opracowania jest ocena w ujęciu podatkowym konwersji wierzytelności w kontekście uzyskania wpływu na losy ekonomiczne spółki kapitałowej, tak aby wierzyciel mógł uniknąć grożącej mu straty, w przypadku gdy majątek spółki nie wystarcza na jego zaspokojenie.

Słowa kluczowe: konwersja, wierzytelność, kapitał zakładowy, aport, potrącenie.

Abstract

This paper is devoted to the issue of debt conversion into equity (share or stock). In simple terms, it is an economic operation where a previous creditor becomes a partner or shareholder in exchange for approving the extinction of the claim to which he or she is entitled against the company. The practice of economic transactions shows that in many situations there may be a need or even necessity to convert receivables into shares or stocks of a commercial law company. The aim of the paper is to assess the conversion of receivables from a tax perspective in the context of gaining influence on the economic fate of a capital company in order to avoid the loss that the creditor may face in the event that the company's assets are not sufficient to satisfy it.

Keywords: conversion, receivable, share capital, contribution, offset.

1. WSTĘP

Niniejsze opracowanie poświęcone jest zagadnieniu konwersji długu na kapitał własny (udziałowy lub akcyjny). Najprościej rzecz ujmując, jest to operacja ekonomiczna, w której rezultacie dotychczasowy wierzyciel staje się współnikiem bądź akcjonariuszem za aprobatę wygaśnięcia wierzytelności przysługującej mu wobec spółki. Przedsiębiorcy wykorzystują ją jako formę finansowania swojej działalności. Kierują się przy tym chęcią zwiększenia płynności finansowej, co pozwala niekiedy uniknąć możliwego bankructwa. W praktyce przeprowadzania takich operacji częstokroć dochodzi do podwyższenia kapitału zakładowego, w tym objęcia nowych udziałów (akcji) w zamian za wkład pieniężny przy potrąceniu wierzytelności przysługującej osobie obejmującej nowe udziały (akcje). Objęcie udziałów bądź akcji w spółce kapitałowej dłużnika może także odbyć się w zamian za wkład niepieniężny, co prowadzi do powstania przychodu po stronie wnoszącego wkład.

Problematyka zamiany wierzytelności na udziały lub, mówiąc prościej, konwersji długu na kapitał jest od dawna

tematem licznych rozstrzygnięć organów podatkowych¹ i sądownictwa administracyjnego². Temat konwersji wierzytelności na udziały jest – co potwierdza bogaty dorobek orzecznicy – istotny z gospodarczego punktu widzenia. Praktyka obrotu gospodarczego pokazuje, że w wielu sytuacjach może powstać potrzeba lub wręcz konieczność przeprowadzenia konwersji wierzytelności na udziały lub akcje spółki prawa handlowego.

Stosowanie omawianej instytucji wiąże się jednak z wieloma problemami prawnymi, w szczególności dotyczą one formy wierzytelności jako wkładu na kapitał zakładowy. Nadal sporna pozostaje kwestia aportu wierzytelności i konfuzji, tj. czy może dojść do objęcia udziałów i potrącenia wierzytelności spółki wobec współnika (za udziały) z wierzytelnością współnika wobec spółki.

Poza tym na uwagę zasługują skutki podatkowe wykorzystania konwersji wierzytelności. Wprawdzie wniesienie wierzytelności jako wkładu niepieniężnego do spółki kapitałowej dla spółki otrzymującej aport powinno być neutralne podatkowo, lecz przedmiotem rozbieżności jest zagadnienie zali-

czenia przez spółkę do kosztów podatkowych wydatków związanych z przychodem z tytułu powiększenia kapitału zakładowego. Podobne kontrowersje budzi kwestia dokonania umownego potrącenia wierzytelności wspólnika (akcjonariusza) w stosunku do spółki kapitałowej w związku z udzieloną spółce pożyczką i wierzytelności tej spółki względem jej wspólnika (akcjonariusza) o wniesienie wkładu pieniężnego na pokrycie kapitału zakładowego. Przyjęcie określonego stanowiska prowadzi do istotnych skutków w świetle prawa podatkowego.

Celem opracowania jest ocena w ujęciu podatkowym konwersji wierzytelności w kontekście uzyskania wpływu na losy ekonomiczne spółki kapitałowej, tak aby wierzyciel mógł uniknąć grożącej mu straty, w przypadku gdy majątek spółki nie wystarcza na jego zaspokojenie. Analizowana instytucja bowiem nie tylko ma znaczenie teoretyczne, ale również wiąże się z ważnymi konsekwencjami praktycznymi w zakresie praktyki obrotu gospodarczego.

W celu realizacji zamierzeń autora będzie wykorzystana przede wszystkim metoda dogmatyczna jako zasadnicza metoda badawcza w naukach prawnych.

2. KONCEPCJA KONWERSJI DŁUGU NA KAPITAŁ

Z perspektywy prawa cywilnego i handlowego konwersja długu na kapitał polega na przekształceniu istniejącej wierzytelności wobec spółki w udziały w tejże spółce lub jej akcje. Transakcja ta odbywa się co do zasady na dwa sposoby:

- 1) przez aport (cesję wierzytelności jako wkładu do spółki) albo
- 2) przez wkład pieniężny na kapitał (kompensatę wierzytelności pieniężnych)³.

W pierwszym podejściu podwyższenie kapitału zakładowego odbywa się przez wniesienie aportu. Wspólnik (akcjonariusz) staje się zobligowany do wniesienia wkładu niepieniężnego w formie wierzytelności, która należy mu się względem spółki. Fakt, że tej samej osobie przysługują prawa wierzyciela i zobowiązania dłużnika, powoduje wygaśnięcie wierzytelności będącej wówczas aportem. Konstrukcja tej formy konwersji opiera się na przepisie art. 14 § 2 ustawy z dnia 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych⁴, która umożliwia wniesienie wkładów niepieniężnych do spółki, oraz art. 509 i nast. ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny⁵, które regulują cesję. Wierzyciel wnosi do spółki swoją wierzytelność wobec niej jako aport. W tym momencie dochodzi do przeniesienia prawa wierzytelności na spółkę, a z uwagi na to, że spółka staje się wierzycielem i dłużnikiem względem tej samej wierzytelności, skutkuje to jej wygaśnięciem w związku konfuzją. Z tytułu wniesionego wkładu wierzyciel obejmuje udziały w spółce lub jej akcje. Taka czynność traktowana jest jako wniesienie wkładu niepieniężnego, który musi być wyceniony i dokładnie wyszczególniony w dokumentach korporacyjnych. W przypadku spółki z ograniczoną odpowiedzialnością trzeba ustalić przedmiot i wartość aportu, a w przypadku spółki akcyjnej aporty są obowiązkowo badane przez biegłego rewidenta, poza ustawowymi wyjątkami.

W drugim podejściu konwersja wierzytelności następuje za pośrednictwem potrącenia jej z zobowiązaniem wspólnika do wniesienia wkładu pieniężnego na kapitał zakładowy spółki. Przyszły wspólnik obejmuje udziały lub akcje w zamian

za wkład pieniężny. Co istotne, fizyczne wniesienie gotówki nie następuje, ponieważ dokonuje się kompensaty jego wierzytelności wobec spółki z wierzytelnością spółki wobec niego z tytułu objęcia udziałów lub akcji. Podstawą prawną takiej konwersji jest art. 14 § 1 k.s.h., w którym jest mowa o wkładach pieniężnych. Poza tym zastosowanie ma art. 498 i nast. k.c., regulujące potrącenie wierzytelności. Wkład zachowuje charakter pieniężny i co do zasady zobowiązanie do wniesienia wkładu traktuje się jako spełnione, mimo że nie doszło do rzeczywistego przepływu środków. Nie są zatem konieczne wycena wkładu ani badanie przez biegłego, przez co to drugie podejście staje się o wiele prostsze i jest chętniej stosowane w praktyce obrotu gospodarczego⁶. Wymagane jest zarazem istnienie wymagalnych i potrącalnych wierzytelności, które mogą zostać skompensowane. Daje to asumpt do potrącenia wzajemnych wierzytelności spółki i wspólnika (akcjonariusza). Co istotne, nie można jednak w tym ujęciu traktować wkładu jako aportu⁷.

Warto też dodać, że brak jest możliwości potrącenia wierzytelności wspólnika (akcjonariusza) z wierzytelnością spółki względem wspólnika (akcjonariusza) z tytułu należnej wpłaty na poczet udziałów (akcji) wyłącznie przez samo jednostronne oświadczenie. Do skutecznego potrącenia wzajemnych wierzytelności spółki kapitałowej względem wspólnika (akcjonariusza) o wniesienie wkładu na pokrycie kapitału zakładowego spółki, ale również wierzytelności wspólnika (akcjonariusza) względem spółki niezbędne jest zawarcie umowy między spółką a wspólnikiem (akcjonariuszem). W literaturze przedmiotu⁸ podkreśla się, że z tego powodu wykluczone jest dokonanie umownego potrącenia wierzytelności spółki kapitałowej względem wspólnika o wniesienie wkładu pieniężnego z niepieniężną wierzytelnością wspólnika względem spółki, gdyż potrącenia można jedynie dokonywać względem pieniędzy lub rzeczy oznaczonych co do gatunku. Innymi słowy, nie można potrącić wierzytelności, jeżeli jedna z nich ma charakter pieniężny, a druga – niepieniężny. W takiej sytuacji należałoby wykorzystać instytucję nowacji, ewentualnie *datio in solutum*. Nie wykorzystaliby ich jednak wspólnik zobowiązany do wniesienia wkładu.

Co zrozumiałe, między dwoma podejściami do konwersji zachodzą istotne różnice pojęciowe i konstrukcyjne. W podejściu aportowym dochodzi do przeniesienia wierzytelności i jej wygaśnięcia w postaci konfuzji, tymczasem w podejściu kompensacyjnym nie dochodzi do cesji, ale do wzajemnego umorzenia wierzytelności na podstawie potrącenia. W związku z tym pierwszy model wykorzystuje wkłady o charakterze niepieniężnym, a drugi – wkłady o charakterze pieniężnym. Warto dodać, że nie każda spółka jest upoważniona do przyjmowania aportów we wszystkich fazach swojego istnienia, m.in. przy zakładaniu spółki akcyjnej niektóre aporty mogą być wyłączone.

Należy zaznaczyć, że charakter wkładu jest zupełnie odmiennym zagadnieniem od jego wniesienia. W związku z tym umowne potrącenie nie powoduje zmiany charakteru wniesionego wkładu⁹. Niezależnie jednak od powyższego – w piśmiennictwie¹⁰ kwestię charakteru konwersji wierzytelności wspólnika (akcjonariusza) spółki na udziały (akcje) wciąż poddaje się pod dyskusję. Nie ma powszechnej zgody co do tego, czy wierzytelność jest wkładem pieniężnym, czy jednak

niepieniężnym (aportem). Może się zatem okazać, że analizowaną transakcję jako formę wygaśnięcia zobowiązania w obrocie gospodarczym wykorzystuje się do instrumentalnej optymalizacji podatkowej.

3. SKUTKI MATERIALNOPRAWNE DLA PODMIOTÓW UCZESTNICZĄCYCH W TRANSAKCJI

Konwersja długu na kapitał, mimo że nie została zdefiniowana w ustawach podatkowych, w sposób pośredni została określona przede wszystkim w ustawie z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych¹¹ oraz ustawie z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych¹². Regulacje te dotyczą skutków podatkowych po stronie podmiotu wnoszącego wierzytelność (wierzyciela) oraz po stronie podmiotu ją otrzymującego (dłużnika, czyli spółki).

3.1. Konsekwencje po stronie wierzyciela

Należy podkreślić, że w przypadku wniesienia wierzytelności jako wkładu do spółki w formie aportu, jak również w formie wkładu pieniężnego powstają określone konsekwencje podatkowe po stronie wierzyciela. Dla podatników podatku dochodowego od osób prawnych na mocy art. 12 ust. 1 pkt 7 ustawy z dnia 15 lutego 1992 r. dochodem jest wartość nominalna objętych udziałów (akcji) w zamian za wkład niepieniężny. Zarazem w przypadku aportu wierzytelności w myśl art. 12 ust. 4 pkt 4 ww. ustawy do przychodów nie zalicza się wartości wierzytelności wniesionych do spółki jako wkład niepieniężny, jeżeli wcześniej wierzytelność ta została zaliczona do przychodów podatkowych. W związku z tym jeśli wierzytelność była wcześniej zarachowana jako przychód, jej wniesienie do spółki nie tworzy nowego przychodu podatkowego, przez co nie dochodzi do podwójnego opodatkowania. Jeżeli jednak nie była uprzednio rozpoznana jako przychód, to wartość nominalna udziałów stanowi przychód podatkowy.

Należy dodać, że w przypadku konwersji wierzytelności na kapitał, gdy wierzycielem jest podmiot mający siedzibę w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej, państwie należącym do Europejskiego Obszaru Gospodarczego lub w kraju trzecim, kluczowa staje się kwestia podatku u źródła¹³. Jeśli przedmiotem konwersji jest wierzytelność główna (nominalna kwota pożyczki lub kredytu, przekształcana w udziały [akcje] w spółce dłużnika), zasadniczo nie dochodzi do wypłaty środków pieniężnych ani transferu wartości, który podlegałby opodatkowaniu u źródła w rozumieniu przepisów art. 21 i 22 ustawy z dnia 15 lutego 1992 r. lub odpowiednich umów o unikaniu podwójnego opodatkowania. Z tego względu konwersja nominalu długu na kapitał nie powinna prowadzić do powstania obowiązku poboru podatku u źródła, nie dochodzi bowiem do rzeczywistej wypłaty należności z tytułów objętych katalogiem dochodów pasywnych.

Zupełnie inaczej sytuacja przedstawia się w przypadku konwersji wierzytelności odsetkowych na kapitał zakładowy¹⁴. Odsetki należą do kategorii przychodów podlegających podatkowi u źródła bez względu na to, czy są rzeczywiście wypłacone lub zaspokojone w innej postaci, także przez ich kapitalizację bądź ich zamianę na udziały. Wówczas może dojść po stronie nierezydenta do realizacji przychodu, który jest objęty opodatkowaniem u źródła według stawki określonej w ustawie z dnia 15 lutego 1992 r., bądź po spełnieniu

warunków – według stawki obniżonej, bądź zwolnieniem na podstawie właściwej umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania lub przepisów implementujących dyrektywę unijną. Konwersja odsetek, inaczej niż konwersja kwoty głównej wierzytelności, może zatem prowadzić do powstania obowiązku poboru podatku u źródła.

W przypadku podatników podatku dochodowego od osób fizycznych stosuje się tożsame regulacje w związku z art. 17 ust. 1 pkt 9 i 9a ustawy z dnia 26 lipca 1991 r., które stanowią, że przychodem jest nominalna wartość objętych udziałów lub akcji w zamian za wkład niepieniężny (razem z wierzytelnością). Kosztem uzyskania przychodu jest wartość wierzytelności wcześniej ustalona jako przychód.

W praktyce stosowania prawa¹⁵ na ogół przyjmuje się, że objęcie przez wierzyciela spółki jej udziałów, utworzonych w związku z podwyższeniem kapitału zakładowego, w zamian za wierzytelność za pomocą konwersji długu na kapitał zakładowy równa się wypłacie należności w rozumieniu przepisów o podatku u źródła. W ten sposób roszczenie wierzyciela o zapłatę zostaje zaspokojone. Za takim poglądem przemawia warunek takiego samego traktowania podatnika, który za wypłaconą rzeczywistą kwotę należności zakupił udziały, oraz podatnika, który stosuje uproszczony system rozliczenia wzajemnych wierzytelności, gwarantowany przez konwersję wierzytelności na kapitał zakładowy¹⁶. Nie zmienia to jednak faktu, że przy konwersji wierzytelności wspólnik-wierzyciel w zamian za wkład niepieniężny w formie wierzytelności przejmuje udziały w spółce-dłużniku.

W tym kontekście, z nawiązaniem do rozważań na temat kosztów uzyskania przychodów z tytułu objęcia udziałów lub akcji w zamian za aport, warto zwrócić uwagę na niejednolity sposób ustalania kosztów w zależności od rodzaju składników wkładu niepieniężnego¹⁷. W przypadku środków trwałych oraz wartości niematerialnych lub prawnych kosztem jest wartość początkowa przedmiotu wkładu zaktualizowana oraz pomniejszona o sumę dokonanych odpisów amortyzacyjnych¹⁸. Z kolei przy objęciu udziałów lub akcji w zamian za aport w postaci składników majątkowych, innych niż środki trwałe, wartości niematerialne lub prawne oraz udziały lub akcje, kosztem uzyskania przychodów są faktycznie poniesione wydatki na nabycie składników majątkowych będących przedmiotem aportu, a nie zaliczone do kosztów uzyskania przychodów¹⁹. Finalnie następuje powiększenie majątku wspólnika o tak objęte udziały, będące kwotową częścią kapitału zakładowego spółki. Wspólnik nie będzie zatem pośrednikiem w przepływie należności, od której pobierany jest podatek u źródła, ponieważ spłata należności w formie otrzymanych udziałów w kapitale zakładowym staje się nowym składnikiem majątku wspólnika.

Podwyższenie kapitału zakładowego w związku z konwersją długu na kapitał podlega opodatkowaniu podatkiem od czynności cywilnoprawnych²⁰. Dochodzi w ten sposób do zmiany umowy, ewentualnie statutu spółki²¹ w rozumieniu przepisów art. 1 ust. 1 pkt 1 lit. k w związku z pkt 2 ustawy z dnia 9 września 2000 r. W przypadku spółki kapitałowej za zmianę umowy bądź statutu uważa się podwyższenie kapitału zakładowego z wkładów bądź ze środków spółki oraz dopłaty²². Obowiązek podatkowy dla spółce powstaje z momentem podjęcia uchwały o podwyższeniu kapitału spółki

kapitałowej²³. Podstawą opodatkowania jest wartość wkładów powiększających majątek spółki lub wartość, o którą podwyższono kapitał zakładowy²⁴. Warto dodać, że jeśli podwyższenie kapitału spółki nie zostanie zarejestrowane bądź zostanie zarejestrowane w wysokości niższej niż określona w uchwale, to analizowany podatek ulegnie zwrotowi w części stanowiącej różnicę między podatkiem zapłaconym a podatkiem należnym od podwyższenia kapitału ujawnionego w rejestrze przedsiębiorców²⁵.

Na kapitał wierzyciela ma także wpływ kapitalizacja. Choć *de lege lata* brak jest jej definicji normatywnej, to jednak jest stosowana w ujęciu przepisów art. 16 ust. 1 pkt 10 oraz art. 26 ust. 7 ustawy z dnia 15 lutego 1992 r. W wyniku kapitalizacji należności odsetkowe przekształcają się w nowe zobowiązanie²⁶. Wskutek wywiązania się z zobowiązania pod postacią kapitalizacji nie powstają środki, które mogłyby się stać elementem kolejnego transferu. W rezultacie majątek wierzyciela nie zmienia się, jedna wierzytelność jest bowiem zastępowana przez drugą. Tak jak w przypadku zwykłej zapłaty odsetek wierzyciel nie uzyskuje żadnego świadczenia, które mogłoby być przekazane kolejnemu podmiotowi. Poza tym jeśli przyjąć, że transfer należności implikuje podejrzenie, że ich bezpośredni odbiorca nie ma statusu faktycznego właściciela, to zarządzanie takimi środkami pod postacią ich kapitalizacji utwierdza w przekonaniu o prawie do zarządzania nimi jak właściciel. Prowadzi to wprost do realizacji koncepcji *beneficial ownership*²⁷, gdzie kolejne odsetki są naliczane od wyższej podstawy.

Konwersja długu i kapitalizacja odsetek sprawiają, że wierzyciel staje się faktycznym właścicielem wypłaconych na jego rzecz należności, którymi może swobodnie i samodzielnie dysponować. W literaturze przedmiotu²⁸ wskazuje się, że co do zasady dalszy transfer tak pozyskanych środków z tytułu objęcia przez współnika udziałów spółki lub spłaty skapitalizowanych odsetek nabiera cech zupełnie nowego stosunku prawnego, który niekoniecznie będzie podlegać podatkowi u źródła. Czas konwersji wierzytelności na kapitał zakładowy bądź kapitalizacji odsetek będzie determinował sposób zastosowania klauzuli *beneficial owner*.

3.2. Konsekwencje po stronie dłużnika

Po stronie dłużnika, czyli spółki, która przyjmuje wierzytelność, pojawiają się inne konsekwencje podatkowe.

W przypadku wkładu niepieniężnego w myśl art. 12 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 15 lutego 1992 r. przychodem spółki jest wartość nominalna objętych udziałów lub akcji, lecz z wyjątkiem przypadków wskazanych w art. 12 ust. 4 pkt 4 i 11. Z tego względu nie stanowi przychodu wartość wkładów niepieniężnych w postaci wierzytelności, jeśli aport prowadzi do wygaśnięcia długu przez konfuzję. Oznacza to, że jeżeli wniesiona wierzytelność jest własną wierzytelnością spółki i w wyniku aportu wygasa, to po stronie spółki nie powstaje przychód.

W przypadku kompensaty z tytułu objęcia udziałów w zamian za wkład pieniężny nie powstaje przychód z tytułu zwolnienia z długu, gdyż dochodzi do faktycznego uregulowania zobowiązania. Pomimo że nie dochodzi do fizycznej zapłaty, dług wygasa w związku z potrąceniem, co jest traktowanie jako wykonanie zobowiązania. Nie tworzy się tzw.

dochód umorzeniowy. W tej sytuacji nie rozpoznaje się także kosztu podatkowego, o ile nie dotyczy to wkładów do innej spółki zależnej. W tym przypadku stosuje się art. 16 ust. 1 pkt 63 lit. d ustawy z dnia 15 lutego 1992 r.

W piśmiennictwie²⁹ wskazuje się, że wnoszenie wkładu pieniężnego rozumiane jest zazwyczaj jako wpłata na rachunek bankowy, z kolei wkład niepieniężny, czyli aport, jako wartość majątkowa, realna, jest wydzielony z majątku współnika i przeniesiony na spółkę w celu pokrycia wartości udziałów przysługujących współnikowi, które razem z wkładami innych tworzą kapitał zakładowy. Dla rozróżnienia wkładu pieniężnego i wkładu niepieniężnego bez znaczenia pozostaje pierwotne źródło wierzytelności pieniężnej, adresowane do podmiotu mającego objąć udziały w spółce kapitałowej czy też jej akcje w zamian za tę wierzytelność. Przepis art. 12 ust. 1 pkt 7 ustawy z dnia 15 lutego 1992 r. przewiduje wniesienie wkładów niepieniężnych do spółek kapitałowych, lecz nie wspomina o pochodzeniu i tytule prawnym uprzedniego uzyskania przedmiotów takich wkładów. Należy zaznaczyć, że wniesienie wkładu niepieniężnego do spółki kapitałowej na mocy przywołanej powyżej regulacji powoduje powstanie przychodu w postaci nominalnej wartości udziałów bądź akcji objętych w zamian za wkład niepieniężny³⁰.

W doktrynie podkreśla się, że „nie zmienia oceny sytuacji przypadek, gdy świadczenie pieniężne wcześniej nastąpiło i w ten sposób wykreowana wierzytelność podlegająca konwersji. *Causa* tego świadczenia była jednak zupełnie inna, niż pokrycie kapitału zakładowego. Traktowanie konwersji jako przypadku wkładu pieniężnego oznaczałoby następczą zmianę *causa* spełnionego świadczenia, co wydaje się niedopuszczalne³¹. W tym kontekście warto przejść do utrwalonego poglądu w judykaturze³², że konwersja wierzytelności na kapitał dłużnika nie może być traktowana jako wniesienie wkładu w formie pieniężnej³³, ten bowiem wymaga wpłaty gotówki bądź użycia pieniądza bankowego.

Wprawdzie pojęcie wkładu niepieniężnego i pojęcie wkładu pieniężnego występują w przepisach k.s.h.³⁴, to jednak – jak już zostało to wcześniej wspomniane – przepisy ustawy z dnia 15 lutego 1992 r. nie zawierają ich definicji. Na tym tle trzeba przywołać przepis art. 14 § 4 k.s.h., który zezwala na konwersję wierzytelności pod postacią potrącenia. Potrącenie nie prowadzi jednak do realizacji świadczeń wzajemnych, ale do zaliczenia jednej wierzytelności na poczet drugiej. Kompensacja części wierzytelności udziałowca względem spółki z częścią wierzytelności spółki wobec udziałowca nie powoduje przekazania środków pieniężnych – nie dochodzi do wniesienia wkładu pieniężnego³⁵.

Należy stwierdzić, że umowne potrącenie jest formą uproszczonego sposobu wniesienia wkładu pieniężnego na podwyższony kapitał zakładowy. Potrącający, stosując wierzytelność przysługującą mu względem dłużnika, prowadzi do efektywnego zaspokojenia wierzyciela, czyli uzyskuje w zasadzie taką samą korzyść, jak w przypadku wykonania zobowiązania przez zapłatę. Dla niniejszego opracowania kluczowe jest, że na gruncie podatku dochodowego od osób prawnych wkład pieniężny nie może być traktowany jak aport, w istocie bowiem nie występuje w takim przypadku zapłata gotówki czy pieniądza bankowego. Konwersja wierzytelności, która podwyższa kapitał zakładowy spółki, stanowi w zasadzie

roszczenie z tytułu zobowiązaniowego stosunku prawnego, przysługującego wierzycielowi wobec dłużnika. Z pewnością dla kapitału spółki-dłużnika istotny będzie fakt, że nie można zaliczyć do przychodu z tytułu objęcia udziałów w zamian za wkład niepieniężny kosztów w wysokości wartości nominalnej aportowanych wierzytelności na mocy przepisu art. 15 ust. 1 ustawy z dnia 15 lutego 1992 r.³⁶

Niewątpliwie w kontekście analizowanego obszaru badawczego nie sposób nie wspomnieć o wprowadzeniu do ww. ustawy art. 15 ust. 1 pkt 2a i 2b³⁷, co stanowi ważną zmianę legislacyjną w zakresie określenia wysokości kosztów uzyskania przychodów w przypadku konwersji wierzytelności na kapitał zakładowy. Dotychczasowe brzmienie regulacji budziło wiele wątpliwości interpretacyjnych, zwłaszcza względem tego, czy i w jakim zakresie wierzyciel dokonujący konwersji długu na udziały (akcje) w spółce dłużnika może ustalić koszty podatkowe. Ustawodawca doprecyzował reguły rozpoznawania takich kosztów, tj. jasno wskazał, że w przypadku objęcia udziałów (akcji) w zamian za wierzytelność koszt uzyskania przychodu stanowi wartość nominalną objętych udziałów (akcji) – w myśl pkt 2a – nie wyższą jednak niż wartość wierzytelności z dnia objęcia udziałów. Zarazem w pkt 2b odwołał się do przypadku, w którym do objęcia udziałów dochodzi w zamian za wierzytelność nabytą uprzednio od innego podmiotu. W takiej sytuacji koszt podatkowy limitowany jest do ceny nabycia tej wierzytelności.

Celem nowelizacji było wyeliminowanie dotychczasowego wykorzystywania konwersji długu jako narzędzia optymalizacji podatkowej. W praktyce dochodziło bowiem do generowania nieprawdziwych kosztów podatkowych, przewyższających koszt poniesiony przez podatnika. Przywołana regulacja ma zastosowanie chociażby w przypadku, kiedy przedmiotem wkładu niepieniężnego (aportu) do spółki (lub spółdzielni) jest wierzytelność przysługująca wnoszącemu z tytułu pożyczki uprzednio udzielonej tej spółce. W związku z tym podatnik wnoszący taki wkład może zaliczyć do swoich kosztów uzyskania przychodów wartość odpowiadającą nominalnej kwocie pożyczki, której uprzednio udzielił spółce, nie wyższą jednak niż wartość tej wierzytelności przyjętą przez strony w chwili jej wniesienia do spółki jako wkładu niepieniężnego. Nowa regulacja w ten sposób ma prowadzić do zachowania neutralności podatkowej w przypadkach, kiedy podatnik nie nabywa wierzytelności od podmiotu trzeciego, ale sam był pierwotnym wierzycielem i dokonuje zamiany tej wierzytelności na udziały lub akcje w kapitale zakładowym dłużnika.

Na gruncie przepisów ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. należy wskazać, że jeżeli osoby fizyczne dokonują konwersji długu na kapitał przez wniesienie do spółki wierzytelności jako wkładu niepieniężnego, o ile wierzytelności te wynikają z prowadzonej przez te osoby pozarolniczej działalności gospodarczej lub z działań specjalnych produkcji rolnej, zastosowanie znajduje art. 14 ust. 2 pkt 7ca tej ustawy. Przychodem z działalności gospodarczej (lub z działań specjalnych) jest wówczas wartość nominalna objętych udziałów lub akcji, wskazana w umowie spółki (lub w statucie), nie wyższa jednak niż wartość wierzytelności z dnia jej wniesienia. Dochód z tytułu takiej konwersji nie jest określany na podstawie wartości księgowej wierzytelności lub wartości historycznej związanej z udzieloną pożyczką, ale brana jest pod uwagę

wartość rynkowa tej wierzytelności w chwili wniesienia aportu. Tym samym ogranicza się ryzyko zaniżenia podstawy opodatkowania przez dowolne ustalanie wartości przedmiotu wkładu.

Przy tej okazji warto odnieść się też do art. 22 ust. 1e ustawy z dnia 26 lipca 1991 r., który zawiera katalog zamknięty. Prawodawca, wyznaczając koszty uzyskania przychodów związane z objęciem udziałów w spółce mającej osobowość prawną w zamian za wkład niepieniężny, określił, że są one faktycznie poniesionymi na dzień objęcia udziałów, niezaliczonymi do kosztów uzyskania przychodów, wydatkami na nabycie składników majątku podatnika, które w dalszej kolejności wnoszone są jako aport. W rezultacie wydatki poniesione później nie są kosztami uzyskania przychodów. Jeśli zatem przedmiotem wkładu niepieniężnego do spółki są wierzytelności własne podatnika z tytułu zawartych przez niego jako pożyczkodawcę umów pożyczek, to kosztami uzyskania przychodu w rozumieniu przepisu art. 22 ust. 1e pkt 3 przywołanej ustawy nie będą kwoty wynikające z tych umów³⁸. Niemożliwe jest zatem także uzależnianie zaliczenia do kosztów podatkowych odsetek z tytułu potrąconej pożyczki od tego, czy wartość wierzytelności współnika zostanie zaliczona odpowiednio na kapitał zapasowy i kapitał zakładowy. Poza tym jeśli konwersja nie jest aportem wierzytelności, to tym bardziej nie może być świadczeniem usług czy dostawą towarów³⁹, a więc nie podlega opodatkowaniu podatkiem od towarów i usług w związku z art. 5 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług⁴⁰.

Z punktu widzenia dłużnika na analizowane zagadnienie należy również spojrzeć przez pryzmat art. 119a § 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa⁴¹, na mocy którego czynność dokonana przede wszystkim w celu osiągnięcia korzyści podatkowej, sprzecznej w danych okolicznościach z przedmiotem i celem przepisu ustawy podatkowej, nie skutkuje osiągnięciem korzyści podatkowej, jeżeli sposób działania był sztuczny. Przywołana klauzula przeciwko unikaniu opodatkowania z pewnością pomoże, gdy „brak jest [...] regulacji, która ograniczałaby możliwość zaliczenia wydatków poniesionych na nabycie lub objęcie udziału w spółce z o.o. do kosztów uzyskania przychodów w sytuacji, kiedy po ich nabyciu obniżono kapitał zakładowy spółki, której udziały są odpłatnie zbywane”⁴².

4. ISTOTNE ROZBIEŻNOŚCI W ZAKRESIE KONSEKWENCJI PODATKOWYCH TRANSAKCJI

Spór o pojęcie wkładu niepieniężnego wynika z faktu, że nie przewidziano jego autonomicznej definicji na gruncie ustawy z dnia 15 lutego 1992 r. Z tego powodu przypisuje mu się na kanwie regulacji podatkowej definicję z prawa handlowego⁴³. Teoretycznie zatem nie ma przeciwskażeń, by uznać, że w związku z potrąceniem wierzytelności o wniesienie wkładu na kapitał zakładowy z wierzytelnością o zapłatę kwoty z ceny umowy sprzedaży dojdzie do wniesienia wkładu pieniężnego. Regulacje podatkowe wydają się w tej kwestii zupełnie neutralne. Mimo to w literaturze przedmiotu⁴⁴ wychodzi się z przeświadczenia o negatywnym stanowisku judykatury do potrącenia przy wnoszeniu wkładu.

Genezy o niepieniężnym charakterze potrącenia należy w tym ujęciu dopatrywać się w formie wpłaty kapitału. Forma

pieniężna jest łatwo sprawdzalna, potrącenie wywołuje natomiast wątpliwości co do wartości rynkowej wierzytelności, która niekoniecznie musi się równać jej wartości nominalnej, chociażby z uwagi na odsetki. Można zarazem spotkać się z poglądem, że „z punktu widzenia spółki jej zobowiązanie nie może mieć wartości niższej niż nominalna (chyba że uznamy, że spółka nie jest w stanie tych zobowiązań spłacić, powinna zatem złożyć wniosek o upadłość). Nie mamy tu zatem do czynienia z ryzykiem niepokrycia wkładu spółki – skoro z jej perspektywy wartość potrącana jest wartością realną. Ponadto w każdym przypadku konwersja wierzytelności wspólnika na kapitał jest pożądana z punktu widzenia wierzycieli spółki – następuje podwyższenie kapitałów własnych spółki, wspólnik przestaje być wierzycielem spółki, co poprawia sytuację jej pozostałych wierzycieli. Nie następuje wpływ żadnych aktywów ze spółki. Jeśli zatem autorzy tezy o charakterze niepieniężnym potrącenia wywodzą ją celowościowo z potrzeby ochrony wierzycieli spółki (a tak rozumiemy stwierdzenie NSA w komentowanym wyroku: «traktowanie konwersji jako przypadku wkładu pieniężnego oznaczałoby następczą zmianę *causa* spełnionego świadczenia») to ta motywacja nie jest naszym zdaniem uprawniona⁴⁵.

Wobec powyższego w przypadku wierzyciela wnoszącego wierzytelność do spółki w ramach konwersji długu na kapitał zasadniczy spór interpretacyjny dotyczy ustalenia momentu powstania i wysokości przychodu podatkowego oraz możliwości rozpoznania kosztów uzyskania przychodu. Nie jest jasne, co w sytuacji, kiedy wierzytelność była wcześniej nabyta, a nie powstała w ramach działalności podatnika. Wydaje się, że wierzyciel osiąga wówczas przychód równy wartości nominalnej objętych udziałów, z możliwością rozpoznania kosztu uzyskania przychodu w wysokości ceny nabycia wierzytelności, jeżeli rzecz jasna wierzytelność była odpłatnie nabyta. Inną sporną kwestią jest przypadek, kiedy konwersji podlegają odsetki od wierzytelności. W ocenie autora należy traktować kapitał i odsetki jako jedną wierzytelność, która ulega przekształceniu.

Z kolei w przypadku spółki, która przyjmuje wkład w postaci wierzytelności, spór dotyczy tego, czy i kiedy dochodzi do powstania przychodu podatkowego. W kontekście aportu wierzytelności należy raczej wyjść z założenia, że jeżeli wierzytelność wygasa wskutek konfuzji, to nie powstaje przychód podatkowy, co zdaje się potwierdzać art. 12 ust. 4 pkt 4 ustawy z dnia 15 lutego 1992 r. Mankamentem są odsetki od tych wierzytelności, które mogą nie być objęte takim wyłączeniem, zwłaszcza jeżeli odsetki nie były ujęte w księgach spółki bądź zostały zarachowane poza okresem wymagalności.

Z perspektywy przepisów ustawy z dnia 9 września 2000 r. konwersja długu na kapitał może podlegać opodatkowaniu jako zmiana umowy spółki w związku z art. 1 ust. 1 pkt 1 lit. k tej ustawy. Zasadniczo objęcie udziałów lub akcji w zamian za wkład, bez względu na jego formę, podlega podatkowi według stawki 0,5% od wartości wkładu. Problem stanowią jednak odsetki wnoszone jako część wkładu, a konkretnie – czy należy zaliczyć je do podstawy opodatkowania. Przeważa pogląd⁴⁶, że odsetki wnoszone razem z kapitałem stanowią jeden wkład i podlegają tym samym podatkowi od czynności cywilnoprawnych łącznie. Poza tym w przypadku konwersji

w wyniku potrącenia powstaje problem braku faktycznej wpłaty środków pieniężnych. W ten sposób pojawia się wątpliwość co do obowiązku zapłaty podatku od czynności cywilnoprawnych. Mimo to tu również popularniejsze jest stanowisko⁴⁷, że liczy się wartość nominalna objętych udziałów, ponieważ nie da się w praktyce ich objąć bez zmiany umowy spółki.

Na gruncie podatku od towarów i usług warto wskazać przede wszystkim, że konwersja długu na kapitał nie podlega opodatkowaniu, gdyż nie stanowi odpłatnego świadczenia usług ani dostawy towarów w myśl art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. Aport wierzytelności czy kompensata są zobowiązaniami cywilnoprawnymi, które nie łączą się z odpłatnym świadczeniem. Sporne natomiast są przypadki, kiedy aportowane są wierzytelności wcześniej nabyte m.in. od innego podmiotu w obrocie wtórnym. Wówczas rodzi się wątpliwość, czy aby nie doszło do świadczenia usług pośrednictwa bądź zarządzania wierzytelnościami, szczególnie jeżeli transakcja odnosi się do instytucji finansowych. Poza tym wniesienie wierzytelności obejmującej również podatek od towarów i usług m.in. z tytułu faktury może wymusić obowiązek korekty podatku naliczonego lub należnego, zwłaszcza w związku z art. 89a i 89b ustawy z dnia 11 marca 2004 r. (tzw. ulga na złe długi).

5. KONKLUZJE

Mając powyższe na względzie, należy po pierwsze zauważyć, że konwersja wierzytelności na kapitał zarówno w formie aportu, jak i w formie wkładu pieniężnego w wyniku potrącenia co do zasady prowadzi do powstania przychodu po stronie wierzyciela. Przychodem jest wartość objętych udziałów lub akcji, co wynika wprost z art. 12 ust. 1 pkt 7 ustawy z dnia 15 lutego 1992 r. Po stronie dłużnika dokonującego konwersji zobowiązania na kapitał nie powstaje przychód podatkowy, jeśli dochodzi do wygaśnięcia zobowiązania przy wniesieniu wierzytelności jako aportu. Artykuł 12 ust. 4 pkt 4 przywołanej ustawy wyłącza wówczas obowiązek rozpoznania przychodu.

Po drugie, wniesienie wierzytelności do spółki nie podlega opodatkowaniu podatkiem od czynności cywilnoprawnych po stronie wierzyciela, gdyż obowiązek podatkowy z tytułu zmiany umowy spółki spoczywa na spółce jako beneficjencie świadczenia. Spółka przyjmująca wkład w postaci wierzytelności (tak kapitałowej, jak i odsetkowej) jest zobligowana do zapłaty podatku od czynności cywilnoprawnych w wysokości 0,5% od wartości objętych udziałów lub akcji, bez względu na formę konwersji, co wynika z art. 1 ust. 1 pkt 1 lit. k ustawy z dnia 9 września 2000 r.

Po trzecie, z punktu widzenia wierzyciela wniesienie wierzytelności do spółki, niezależnie od tego, czy jej źródłem jest wierzytelność własna czy nabyta, nie będzie czynnością opodatkowaną podatkiem od towarów i usług, ponieważ nie można jej traktować jako odpłatnego świadczenia usług ani jako dostawy towarów w rozumieniu art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. Konwersja wierzytelności ma wymiar cywilnoprawny i nie podlega co do zasady powyższemu podatkowi, chyba że wierzytelność została nabyta przez podatnika VAT⁴⁸ w ramach obrotu wtórnego i wniesienie jej do spółki stanowi element profesjonalnego obrotu wierzytelno-

ściami. W takim przypadku może się pojawić zarzut świadczenia usług finansowych zwolnionych z podatku od towarów i usług bez prawa do odliczenia. Niezależnie od powyższego – spółka otrzymująca wierzycelność jako wkład do kapitału nie wykonuje czynności opodatkowanej tym podatkiem. Czynność konwersji długu na kapitał wskutek aportu czy potrącenia nie powoduje powstania obowiązku podatkowego na gruncie podatku od towarów i usług. Nie ma też wpływu na obowiązek korekty podatku naliczonego. Jedynie w przypadku wierzycelności pochodzącej z faktur VAT może implikować tzw. ulgę na złe długi jako przesłankę do korekty po stronie spółki.

6. POSTULATY DE LEGA LATA I DE LEGE FERENDA

Należy uznać, że chociaż doktryna prawa dostrzega szereg implikacji podatkowych analizowanego zagadnienia w obrocie gospodarczym, to i tak na końcu judykatura przyjmuje zapatrywanie aparatu skarbowego, który kieruje się wyłącznie wolą zwiększenia wpływów podatkowych. Fiskalne podejście do zagadnienia wkładu pieniężnego prowadzi do praktyk, zwykle nieracjonalnych z perspektywy praktyki obrotu gospodarczego. Przykładem jest wzajemne przekazywanie sobie przez podatników środków pieniężnych (w formie przelewów) o tej samej wartości.

Na gruncie obowiązującego prawa w praktyce obrotu gospodarczego obydwie formy analizowanej transakcji prowadzą do tego samego skutku – zwiększenia kapitału zakładowego przy równoczesnym wygaśnięciu zobowiązania. Z tego względu należy postulować konsekwentne ich traktowanie jako neutralnych podatkowo po stronie spółki. Wierzyciel powinien precyzyjnie wyodrębnić wartość nominalną i odsetkową wierzycelności. Poza tym należy dokładnie wskazywać, czy konwersja odbywa się przez aport czy potrącenie. Niewątpliwie upraszcza to wykładnię przepisów przez organy podatkowe. Warto też dodać, że spółka jako beneficjent powinna za każdym razem zgłaszać objęcie udziałów lub akcji w zamian za wierzycelność do opodatkowania podatkiem od czynności cywilnoprawnych.

De lege ferenda należy postulować wprowadzenie do ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. i ustawy z dnia 15 lutego 1992 r. regulacji, która stanowiłaby, że konwersja wierzycelności – bez względu na jej formę – nie generuje przychodu po stronie spółki-dłużnika, zwłaszcza przy objęciu kapitału zakładowego.

O skali analizowanego problemu może świadczyć zarzut, z którym zetknął się NSA⁴⁹, a który wiązał się z niewłaściwym zastosowaniem art. 2a o.p. Skarżąca spółka kapitałowa chciała, by niedające się usunąć wątpliwości interpretacyjne, dotyczące przepisów art. 12 ust. 1 pkt 7 ustawy z dnia 15 lutego 1992 r. w związku z art. 14 § 4 k.s.h., rozstrzygnąć na korzyść podatnika. Brak regulacji prawopodatkowej poświęconej kwalifikacji potrącenia wzajemnych wierzycelności między spółką obejmującą udziały (akcje) w podwyższonym kapitale zakładowym a spółką emitującą takie udziały (akcje) względem zapłaty ceny za ich objęcie nie przekonał NSA o pieniężnym charakterze potrącenia wierzycelności.

W ocenie autora nawet (słusznie) projektowany art. 122 § 2 o.p.⁵⁰, zakładający, że niedające się usunąć wątpliwości co do stanu faktycznego rozstrzyga się na korzyść podatnika, nie zmienił podejścia judykatury do przedmiotu niniejszego

opracowania. *De lege ferenda* konieczna jest ingerencja ustawodawcy, która doprowadzi jednoznacznie do wniosku, że potrącenie wierzycelności jest neutralne podatkowo.

Przypisy

- 1 Zob. interpretacje indywidualne:
  - 1) Dyrektora Izby Skarbowej w Łodzi z dnia 10 stycznia 2014 r., IPTPB3/423-384/13-5/PM, <https://eureka.mf.gov.pl/informacje/podglad/205896>, dostęp: 8.05.2025;
  - 2) Dyrektora Izby Skarbowej w Poznaniu z dnia 22 października 2015 r., ILPB2/4511-1-704/15-3/JK, <https://eureka.mf.gov.pl/informacje/podglad/262348>, dostęp: 8.05.2025;
  - 3) Dyrektora Izby Skarbowej w Warszawie z dnia 9 lutego 2016 r., IPPP1/4512-1278/15-2/AS, <https://eureka.mf.gov.pl/informacje/podglad/297217>, dostęp: 8.05.2025.
- 2 Wyroki Naczelnego Sądu Administracyjnego (dalej: NSA):
  - 1) z dnia 25 czerwca 2014 r., II FSK 1799/12, LEX nr 1518033;
  - 2) z dnia 7 czerwca 2017 r., II FSK 1374/15, LEX nr 2334592;
  - 3) z dnia 20 października 2017 r., II FSK 2592/15, LEX nr 2397002;
  - 4) z dnia 12 czerwca 2019 r., II FSK 2490/17, LEX nr 2702172;
  - 5) z dnia 5 lutego 2020 r., II FSK 593/18, LEX nr 3027083;
  - 6) z dnia 18 sierpnia 2020 r., II FSK 2083/19, LEX nr 3048877.
- 3 Zob. A. Nowacki, *Uprawnienia obligatarusza obligacji zamiennej i obligacji z prawem pierwszeństwa*, „Przegląd Prawa Handlowego” 2019, nr 6, s. 5-10; A. Tujakowska, *Potencjał zastosowania konwersji w postępowaniach sądowych o wyłączenie wspólnika w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością – rozważania teoretyczne i praktyczne*, „Przegląd Prawa Handlowego” 2023, nr 7, s. 19-25; R. Chybiński, *Innowacyjne papiery wartościowe – nowe spojrzenie na problem finansowania banków komercyjnych*, „Przegląd Prawa Publicznego” 2023, nr 4, s. 87; M. Stańczyk, A. Stępień, E. Dęmska, *Badanie statusu rzeczywistego właściciela podatku u źródła w kontekście alternatywnych do zapłaty sposobów uregulowania należności – kapitalizacji odsetek oraz konwersji wierzycelności na kapitał zakładowy*, „Przegląd Podatkowy” 2023, nr 9, s. 33-38.
- 4 Tekst jednolity Dz.U. z 2024 r. poz. 18 ze zm., dalej: k.s.h.
- 5 Tekst jednolity Dz.U. z 2024 r. poz. 1061 ze zm., dalej: k.c.
- 6 Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego (dalej: WSA) w Rzeszowie z dnia 20 lutego 2018 r., I SA/Rz 15/18, LEX nr 2453284.
- 7 Zob. J. Jakubowicz, *Sposoby przeprowadzenia konwersji wierzycelności na udziały lub akcje – skutki podatkowe*, „Przegląd Podatkowy” 2016, nr 5, s. 44.
- 8 W. Majkowski, M. Mroziak, *Skutki podatkowe umownego potrącenia wierzycelności wspólnika spółki kapitałowej z wzajemną wierzycelnością tej spółki o wniesienie przez wspólnika wkładu pieniężnego na pokrycie kapitału zakładowego*, „Przegląd Podatkowy” 2016, nr 10, s. 31.
- 9 D. Kupryjańczyk, *Komentarz do art. 14 Kodeksu spółek handlowych*, w: *Kodeks spółek handlowych*, red. Z. Jara, Legalis 2016.
- 10 B. Denisuk, *Konwersja wierzycelności na kapitał zakładowy*, „Glosa” 2015, nr 1, s. 121; wyrok WSA w Krakowie z dnia 23 marca 2017 r., I SA/Kr 129/17, LEX nr 2297140.
- 11 Tekst jednolity Dz.U. z 2025 r. poz. 278, dalej: ustawa z dnia 15 lutego 1992 r.
- 12 Tekst jednolity Dz.U. z 2025 r. poz. 163, dalej: ustawa z dnia 26 lipca 1991 r.
- 13 Zob. M. Kondej, *Niekorzystanie ze zwolnienia z opodatkowania podatkiem dochodowym od całości swoich dochodów, bez względu na źródło ich osiągania, jako przesłanka zwolnienia odsetek i należności licencyjnych z podatku u źródła*, „Przegląd Podatkowy” 2024, nr 10, s. 30-36; A. Stępień, M. Balcerzak-Klich, *Zwolnienie podatkowe a obowiązki płatnika: co powinno mieć pierwszeństwo*, „Przegląd Podatkowy” 2025, nr 2, s. 43-48.
- 14 Wyrok WSA w Warszawie z dnia 2 kwietnia 2013 r., III SA/Wa 3012/12, LEX nr 1366175.
- 15 Por. interpretacje indywidualne:
  - 1) Dyrektora Izby Skarbowej w Katowicach z dnia 30 czerwca 2008 r., IBPB3/423-261/08/AM, <https://eureka.mf.gov.pl/informacje/podglad/34337>, dostęp: 8.05.2025;
  - 2) Dyrektora Izby Skarbowej w Bydgoszczy z dnia 4 maja 2010 r., ITPP1/443-174/10/MN, <https://eureka.mf.gov.pl/informacje/podglad/82566>, dostęp: 8.05.2025;

- 3) Dyrektora Izby Skarbowej w Bydgoszczy z dnia 31 maja 2010 r., ITPB3/423-81c/10/MT, <https://eureka.mf.gov.pl/informacje/podglad/86534>, dostęp: 8.05.2025.
- ¹⁶ Zob. wyrok NSA z dnia 14 kwietnia 2015 r., II FSK 476/13, LEX nr 1774435; wyrok WSA w Warszawie z dnia 26 czerwca 2013 r., III SA/Wa 6/13, LEX nr 1388651.
- ¹⁷ F. Seredyński, M. Sobiech, *Konwersja wierzytelności na podwyższenie kapitału oraz aport w postaci wierzytelności – skutki podatkowe*, „Przegląd Podatkowy” 2005, nr 3, s. 33.
- ¹⁸ Art. 15 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 15 lutego 1992 r.; art. 22 ust. 1e pkt 1 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r.
- ¹⁹ Art. 15 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 15 lutego 1992 r.; art. 22 ust. 1e pkt 3 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r.
- ²⁰ Ustawa z dnia 9 września 2000 r. o podatku od czynności cywilnoprawnych, tekst jednolity Dz.U. z 2024 r. poz. 295 ze zm., dalej: ustawa z dnia 9 września 2000 r.
- ²¹ Zob. M. Borowicz, *Konwersja zobowiązań na kapitał zakładowy*, „Przegląd Prawa Handlowego” 2010, nr 10, s. 56.
- ²² Art. 1 ust. 3 pkt 2 ustawy z dnia 9 września 2000 r.
- ²³ Art. 3 ust. 1 pkt 2, art. 4 pkt 9 ustawy z dnia 9 września 2000 r.
- ²⁴ Art. 6 ust. 1 pkt 8 lit. b ustawy z dnia 9 września 2000 r.
- ²⁵ Art. 11 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 9 września 2000 r.
- ²⁶ G. Sikorski, *Komentarz do art. 506, w: Kodeks cywilny. Komentarz aktualizowany*, red. M. Balwicka-Szczyrba, A. Sylwestrzak, LEX/el. 2023.
- ²⁷ M. Stańczyk, A. Stępień, E. Dęmska, dz. cyt., s. 33-38.
- ²⁸ Np. P. Małecki, M. Mazurkiewicz, *CIT. Podatki i rachunkowość. Komentarz. Tom II. Art. 15-42. Komentarz do art. 22 (c)*, LEX/el. 2022.
- ²⁹ A.W. Wiśniewski, *Prawo o spółkach – podręcznik praktyczny*, t. 2, Warszawa 2001, s. 93; A. Kidyba, *Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością*, Warszawa 2001, s. 83.
- ³⁰ M. Kacymirow, M. Kozaczuk, *Koszty z tytułu objęcia udziałów/akcji w spółce kapitałowej w zamian za aport w postaci wierzytelności własnej wspólnika/akcjonariusza*, „Prawo i Podatki” 2011, nr 6, s. 18; A. Wrzezińska-Nowacka, *Podatek dochodowy od osób prawnych. Komentarz*, Wrocław 2013, s. 551.
- ³¹ C. Wiśniewski, *Konwersja długu na kapitał zakładowy w spółkach kapitałowych*, „Przegląd Prawa Prywatnego” 1996, nr 9, s. 24-31.
- ³² Zob. wyroki NSA:
- 1) z dnia 28 lutego 2005 r., FSK 1434/04, <https://orzeczenia.nsa.gov.pl/doc/6248827DD2>, dostęp: 28.07.2025;
  - 2) z dnia 24 czerwca 2014 r., II FSK 1792/12, <https://orzeczenia.nsa.gov.pl/doc/C778A0A6FA>, dostęp: 28.07.2025;
  - 3) z dnia 17 grudnia 2014 r., II FSK 2758/12, <https://orzeczenia.nsa.gov.pl/doc/AD00B7631F>, dostęp: 28.07.2025;
  - 4) z dnia 25 marca 2015 r., II FSK 349/13, <https://orzeczenia.nsa.gov.pl/doc/OAB182FAED>, dostęp: 28.07.2025;
  - 5) z dnia 5 lutego 2020 r., II FSK 593/18, dok. cyt.
- ³³ Por. G. Domański, *Konwersja długu na kapitał*, „Przegląd Prawa Handlowego” 1996, nr 4, s. 25; A. Szumański, *Kodeks spółek handlowych. Komentarz*, t. 1, Warszawa 2001, s. 163.
- ³⁴ Np. przepis art. 158 § 1 k.s.h. przewiduje obowiązek określenia w umowie spółki przedmiotu wkładu niepieniężnego, osoby wspólnika go wnoszącego oraz liczby i wartości nominalnej objętych w zamian udziałów. Regulacja ta nie wskazuje jednak, co może być przedmiotem wkładu wnoszonego na pokrycie kapitału zakładowego.
- ³⁵ Zob. wyroki NSA:
- 1) z dnia 25 czerwca 2014 r., II FSK 1799/12, dok. cyt.;
  - 2) z dnia 25 marca 2015 r., II FSK 349/13, dok. cyt.;
  - 3) z dnia 3 lutego 2016 r., II FSK 2648/13, LEX nr 2036481;
  - 4) z dnia 7 czerwca 2017 r., II FSK 1374/15, dok. cyt.
- ³⁶ Judykatura stoi na stanowisku, że wykladnia art. 12 ust. 1 pkt 7 w związku z art. 15 ust. 1 i ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 15 lutego 1992 r. wyklucza traktowanie jako kosztu uzyskania przychodów wartości wierzytelności własnej w przypadku aportu wierzytelności. Zob. wyrok NSA:
- 1) z dnia 7 grudnia 2012 r., II FSK 827/11, <https://orzeczenia.nsa.gov.pl/doc/EC3F44EC9E>, dostęp: 28.07.2025;
  - 2) z dnia 3 grudnia 2010 r., II FSK 1292/09, <https://orzeczenia.nsa.gov.pl/doc/6A010C8A81>, dostęp: 28.07.2025;
  - 3) z dnia 15 marca 2012 r., II FSK 1659/10, <https://orzeczenia.nsa.gov.pl/doc/2FD3109BEB>, dostęp: 28.07.2025;
  - 4) z dnia 11 września 2012 r., II FSK 269/11, <https://orzeczenia.nsa.gov.pl/doc/6C6DBB32A8>, dostęp: 28.07.2025.
- ³⁷ Art. 2 pkt 4 ustawy z dnia 23 października 2018 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 2159) zmienił brzmienie art. 15 ust. 1 pkt 2a i dodał pkt 2b do ustawy z dnia 15 lutego 1992 r. Zob. wyroki:
- 1) NSA z dnia 17 grudnia 2021 r., II FSK 1156/21, LEX nr 3371840;
  - 2) WSA w Warszawie z dnia 8 listopada 2022 r., III SA/Wa 958/22, LEX nr 3595124;
  - 3) WSA w Szczecinie z dnia 4 października 2023 r., I SA/Sz 271/23, LEX nr 3626005.
- ³⁸ Zob. wyroki NSA:
- 1) z dnia 3 grudnia 2010 r., II FSK 1292/09, dok. cyt.;
  - 2) z dnia 15 marca 2012 r., II FSK 1659/10, dok. cyt.;
  - 3) z dnia 11 września 2012 r., II FSK 269/11, dok. cyt.;
  - 4) z dnia 2 października 2012 r., II FSK 230/11, <https://orzeczenia.nsa.gov.pl/doc/C232D7A610>, dostęp: 28.07.2025.
- ³⁹ Zob. wyrok NSA z dnia 7 czerwca 2017 r., II FSK 1374/15, dok. cyt.
- ⁴⁰ Tekst jednolity Dz.U. z 2025 r. poz. 775, dalej: ustawa z dnia 11 marca 2004 r.
- ⁴¹ Tekst jednolity Dz.U. z 2025 r. poz. 111, dalej: o.p.
- ⁴² Wyrok WSA w Krakowie z dnia 29 listopada 2011 r., I SA/Kr 1464/11, LEX nr 1110692.
- ⁴³ B. Brzeziński, *Prawo podatkowe a prawo cywilne*, w: *Prawo podatkowe. Teoria, instytucje, funkcjonowanie*, red. B. Brzeziński, Toruń 2009, s. 391.
- ⁴⁴ B. Brzeziński, K. Lasiński-Sulecki, W. Morawski, J. Pustuł, *Potrącenie wierzytelności przysługującej spółce wobec udziałowca a charakter wkładu*, „Przegląd Podatkowy” 2018, nr 1, s. 48.
- ⁴⁵ R. Baraniewicz, S. Krempa, *Konwersja długu na kapitał przez potrącenie jako wkład niepieniężny, wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 2 grudnia 2015 r., II FSK 2494/13, w: Orzecznictwo w sprawach podatkowych. Komentarze do wybranych orzeczeń*, red. B. Brzeziński, W. Morawski, Warszawa 2016, s. 227-228.
- ⁴⁶ Interpretacja indywidualna Dyrektora Izby Skarbowej w Bydgoszczy z dnia 29 maja 2013 r., ITPB3/423-117/13/DK, <https://eureka.mf.gov.pl/informacje/podglad/193560>, dostęp: 25.06.2025.
- ⁴⁷ Interpretacja indywidualna Dyrektora Krajowej Informacji Skarbowej z dnia 4 lutego 2025 r., 0112-KDIL3.4012.716.2024.2.EW, <https://eureka.mf.gov.pl/informacje/podglad/625435>, dostęp: 28.07.2025.
- ⁴⁸ VAT – ang. *value added tax* (podatek od wartości dodanej).
- ⁴⁹ Wyrok NSA z dnia 6 czerwca 2024 r., II FSK 1140/21, LEX nr 3825532.
- ⁵⁰ Projekt ustawy o zmianie ustawy – Ordynacja podatkowa, nr z wykazu Rządowego Centrum Legislacji: UDER2, <https://legislacja.gov.pl/projekt/12396904/katalog/13122626#13122626>, dostęp: 8.05.2025.

Bibliografia

Literatura

- Baraniewicz R., Krempa S., *Konwersja długu na kapitał przez potrącenie jako wkład niepieniężny, wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 2 grudnia 2015 r., II FSK 2494/13*, w: *Orzecznictwo w sprawach podatkowych. Komentarze do wybranych orzeczeń*, red. B. Brzeziński, W. Morawski, Warszawa 2016.
- Borowicz M., *Konwersja zobowiązań na kapitał zakładowy*, „Przegląd Prawa Handlowego” 2010, nr 10.
- Brzeziński B., *Prawo podatkowe a prawo cywilne*, w: *Prawo podatkowe. Teoria, instytucje, funkcjonowanie*, red. B. Brzeziński, Toruń 2009.
- Brzeziński B., Lasiński-Sulecki K., Morawski W., Pustuł J., *Potrącenie wierzytelności przysługującej spółce wobec udziałowca a charakter wkładu*, „Przegląd Podatkowy” 2018, nr 1.
- Chybiński R., *Innowacyjne papiery wartościowe – nowe spojrzenie na problem finansowania banków komercyjnych*, „Przegląd Prawa Publicznego” 2023, nr 4.
- Denisiuk B., *Konwersja wierzytelności na kapitał zakładowy*, „Glosa” 2015, nr 1.
- Domański G., *Konwersja długu na kapitał*, „Przegląd Prawa Handlowego” 1996, nr 4.
- Jakubowicz J., *Sposoby przeprowadzenia konwersji wierzytelności na udziały lub akcje – skutki podatkowe*, „Przegląd Podatkowy” 2016, nr 5.
- Kacymirow M., Kozaczuk M., *Koszty z tytułu objęcia udziałów/akcji w spółce kapitałowej w zamian za aport w postaci wierzytelności własnej wspólnika/akcjonariusza*, „Prawo i Podatki” 2011, nr 6.

- Kidyba A., *Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością*, Warszawa 2001.
- Kondej M., *Niekorzystanie ze zwolnienia z opodatkowania podatkiem dochodowym od całości swoich dochodów, bez względu na źródło ich osiągnięcia, jako przesłanka zwolnienia odsetek i należności licencyjnych z podatku u źródła*, „Przegląd Podatkowy” 2024, nr 10.
- Kupryjańczyk D., *Komentarz do art. 14 Kodeksu spółek handlowych*, w: *Kodeks spółek handlowych*, red. Z. Jara, Legalis 2016.
- Majkowski W., Mroziak M., *Skutki podatkowe umownego potrącenia wierzytelności wspólnika spółki kapitałowej z wzajemną wierzytelnością tej spółki o wniesienie przez wspólnika wkładu pieniężnego na pokrycie kapitału zakładowego*, „Przegląd Podatkowy” 2016, nr 10.
- Małecki P., Mazurkiewicz M., *CIT. Podatki i rachunkowość. Komentarz. Tom II. Art. 15-42. Komentarz do art. 22 (c)*, LEX/el. 2022.
- Nowacki A., *Uprawnienia obligatariusza obligacji zamiennej i obligacji z prawem pierwszeństwa*, „Przegląd Prawa Handlowego” 2019, nr 6.
- Seredyński F., Sobiech M., *Konwersja wierzytelności na podwyższenie kapitału oraz aport w postaci wierzytelności – skutki podatkowe*, „Przegląd Podatkowy” 2005, nr 3.
- Sikorski G., *Komentarz do art. 506*, w: *Kodeks cywilny. Komentarz aktualizowany*, red. M. Balwicka-Szczyrba, A. Sylwestrzak, LEX/el. 2023.
- Staćzyk M., Stępień A., Dęmska E., *Badanie statusu rzeczywistego właściciela podatku u źródła w kontekście alternatywnych do zapłaty sposobów uregulowania należności – kapitalizacji odsetek oraz konwersji wierzytelności na kapitał zakładowy*, „Przegląd Podatkowy” 2023, nr 9.
- Stępień A., Balcerzak-Klich M., *Zwolnienie podatkowe a obowiązki płatnika: co powinno mieć pierwszeństwo*, „Przegląd Podatkowy” 2025, nr 2.
- Szumański A., *Kodeks spółek handlowych. Komentarz*, t. 1, Warszawa 2001.
- Tujakowska A., *Potencjał zastosowania konwersji w postępowaniach sądowych o wyłączenie wspólnika w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością – rozważania teoretyczne i praktyczne*, „Przegląd Prawa Handlowego” 2023, nr 7.
- Wiśniewski A.W., *Prawo o spółkach – podręcznik praktyczny*, t. 2, Warszawa 2001.
- Wiśniewski C., *Konwersja długu na kapitał zakładowy w spółkach kapitałowych*, „Przegląd Prawa Prywatnego” 1996, nr 9.
- Wrzesińska-Nowacka A., *Podatek dochodowy od osób prawnych. Komentarz*, Wrocław 2013.
- Akty prawne**
- Ustawa z dnia 9 września 2000 r. o podatku od czynności cywilnoprawnych, tekst jednolity Dz.U. z 2024 r. poz. 295 ze zm.
- Ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług, tekst jednolity Dz.U. z 2025 r. poz. 775.
- Ustawa z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych, tekst jednolity Dz.U. z 2025 r. poz. 278.
- Ustawa z dnia 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych, tekst jednolity Dz.U. z 2024 r. poz. 18 ze zm.
- Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny, tekst jednolity Dz.U. z 2024 r. poz. 1061 ze zm.
- Ustawa z dnia 23 października 2018 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych oraz niektórych innych ustaw, Dz.U. poz. 2159.
- Ustawa z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych, tekst jednolity Dz.U. z 2025 r. poz. 163.
- Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa, tekst jednolity Dz.U. z 2025 r. poz. 111.
- Orzecznictwo**
- Wyrok NSA z dnia 2 października 2012 r., II FSK 230/11, <https://orzeczenia.nsa.gov.pl/doc/C232D7A610>, dostęp: 28.07.2025.
- Wyrok NSA z dnia 3 grudnia 2010 r., II FSK 1292/09, <https://orzeczenia.nsa.gov.pl/doc/6A010C8A81>, dostęp: 28.07.2025.
- Wyrok NSA z dnia 3 lutego 2016 r., II FSK 2648/13, LEX nr 2036481.
- Wyrok NSA z dnia 15 marca 2012 r., II FSK 1659/10, <https://orzeczenia.nsa.gov.pl/doc/2FD3109BEB>, dostęp: 28.07.2025.
- Wyrok NSA z dnia 5 lutego 2020 r., II FSK 593/18, LEX nr 3027083.
- Wyrok NSA z dnia 6 czerwca 2024 r., II FSK 1140/21, LEX nr 3825532.
- Wyrok NSA z dnia 7 czerwca 2017 r., II FSK 1374/15, LEX nr 2334592.
- Wyrok NSA z dnia 7 grudnia 2012 r., II FSK 827/11, <https://orzeczenia.nsa.gov.pl/doc/EC3F44EC9E>, dostęp: 28.07.2025.
- Wyrok NSA z dnia 11 września 2012 r., II FSK 269/11, <https://orzeczenia.nsa.gov.pl/doc/6C6DBB32A8>, dostęp: 28.07.2025.
- Wyrok NSA z dnia 12 czerwca 2019 r., II FSK 2490/17, LEX nr 2702172.
- Wyrok NSA z dnia 14 kwietnia 2015 r., II FSK 476/13, LEX nr 1774435.
- Wyrok NSA z dnia 17 grudnia 2014 r., II FSK 2758/12, <https://orzeczenia.nsa.gov.pl/doc/AD00B7631F>, dostęp: 28.07.2025.
- Wyrok NSA z dnia 17 grudnia 2021 r., II FSK 1156/21, LEX nr 3371840.
- Wyrok NSA z dnia 18 sierpnia 2020 r., II FSK 2083/19, LEX nr 3048877.
- Wyrok NSA z dnia 20 października 2017 r., II FSK 2592/15, LEX nr 2397002.
- Wyrok NSA z dnia 24 czerwca 2014 r., II FSK 1792/12, <https://orzeczenia.nsa.gov.pl/doc/C778A0A6FA>, dostęp: 28.07.2025.
- Wyrok NSA z dnia 25 czerwca 2014 r., II FSK 1799/12, LEX nr 1518033.
- Wyrok NSA z dnia 25 marca 2015 r., II FSK 349/13, <https://orzeczenia.nsa.gov.pl/doc/0AB182FAED>, dostęp: 28.07.2025.
- Wyrok NSA z dnia 28 lutego 2005 r., FSK 1434/04, <https://orzeczenia.nsa.gov.pl/doc/6248827DD2>, dostęp: 28.07.2025.
- Wyrok WSA w Krakowie z dnia 23 marca 2017 r., I SA/Kr 129/17, LEX nr 2297140.
- Wyrok WSA w Krakowie z dnia 29 listopada 2011 r., I SA/Kr 1464/11, LEX nr 1110692.
- Wyrok WSA w Rzeszowie z dnia 20 lutego 2018 r., I SA/Rz 15/18, LEX nr 2453284.
- Wyrok WSA w Szczecinie z dnia 4 października 2023 r., I SA/Sz 271/23, LEX nr 3626005.
- Wyrok WSA w Warszawie z dnia 2 kwietnia 2013 r., III SA/Wa 3012/12, LEX nr 1366175.
- Wyrok WSA w Warszawie z dnia 8 listopada 2022 r., III SA/Wa 958/22, LEX nr 3595124.
- Wyrok WSA w Warszawie z dnia 26 czerwca 2013 r., III SA/Wa 6/13, LEX nr 1388651.
- Interpretacje indywidualne**
- Interpretacja indywidualna Dyrektora Izby Skarbowej w Bydgoszczy z dnia 4 maja 2010 r., ITPP1/443-174/10/MN, <https://eureka.mf.gov.pl/informacje/podglad/82566>, dostęp: 8.05.2025.
- Interpretacja indywidualna Dyrektora Izby Skarbowej w Bydgoszczy z dnia 29 maja 2013 r., ITPB3/423-117/13/DK, <https://eureka.mf.gov.pl/informacje/podglad/193560>, dostęp: 25.06.2025.
- Interpretacja indywidualna Dyrektora Izby Skarbowej w Bydgoszczy z dnia 31 maja 2010 r., ITPB3/423-81c/10/MT, <https://eureka.mf.gov.pl/informacje/podglad/86534>, dostęp: 8.05.2025.
- Interpretacja indywidualna Dyrektora Izby Skarbowej w Katowicach z dnia 30 czerwca 2008 r., IBPB3/423-261/08/AM, <https://eureka.mf.gov.pl/informacje/podglad/34337>, dostęp: 8.05.2025.
- Interpretacja indywidualna Dyrektora Izby Skarbowej w Łodzi z dnia 10 stycznia 2014 r., IPTPB3/423-384/13-5/PM, <https://eureka.mf.gov.pl/informacje/podglad/205896>, dostęp: 8.05.2025.
- Interpretacja indywidualna Dyrektora Izby Skarbowej w Poznaniu z dnia 22 października 2015 r., ILPB2/4511-1-704/15-3/JK, <https://eureka.mf.gov.pl/informacje/podglad/262348>, dostęp: 8.05.2025.
- Interpretacja indywidualna Dyrektora Izby Skarbowej w Warszawie z dnia 9 lutego 2016 r., IPPP1/4512-1278/15-2/AS, <https://eureka.mf.gov.pl/informacje/podglad/297217>, dostęp: 8.05.2025.
- Interpretacja indywidualna Dyrektora Krajowej Informacji Skarbowej z dnia 4 lutego 2025 r., 0112-KDIL3.4012.716.2024.2.EW, <https://eureka.mf.gov.pl/informacje/podglad/625435>, dostęp: 28.07.2025.
- Inne źródła**
- Projekt ustawy o zmianie ustawy – Ordynacja podatkowa, nr z wyroku Rządowego Centrum Legislacji: UDER2, <https://legislacja.gov.pl/projekt/12396904/katalog/13122626#13122626>, dostęp: 8.05.2025.